

Crna Gora
Kabinet predsjednika Vlade
Kancelarija za evropske integracije

**TRIDESET PRVI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U
OKVIRU PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period jul - septembar 2021.**

Podgorica, decembar 2021. godine

S a d r Ź a j:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.....	7
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji.....	17
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	18
3. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	19
4. Instrument pretpristupne podrške - IPA.....	20
4.1. IPA II - 2014-2020	20
4.2. IPA III - 2021-2027.....	21
Programi Višekorisničke Ipe	21
Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO).....	21
Programi EU	21
Regionalna i teritorijalna saradnja	22
4.3. Tvining i Tajeks	25
4.4. Makroregionalne strategije	25

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Izveštajni period obilježio je nastavak borbe Crne Gore i drugih evropskih država sa pandemijom virusa COVID-19, kao i afirmacija političkog dijaloga Crne Gore sa državama članicama EU, u svjetlu implementacije revidirane metodologije proširenja EU. Uz poštovanje propisanih epidemioloških mjera, održan je značajan broj sastanaka najviših crnogorskih zvaničnika s zvaničnicima država članica Evropske unije (EU) od kojih se izdvajaju njemačka kancelarka **Angela Merkel**, predsjednik Poljske **Andžej Duda** (*Andrzej Duda*), kao i predsjednik Vlade Holandije **Mark Rute** (*Mark Rutte*) i predstavnicima institucija Unije, uključujući visokog predstavnika EU za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku **Dozepam Boreljom** (*Josep Borrell*). Ipak, ovaj period je obilježila posjeta predsjednice Evropske komisije **Ursule fon der Lajen** (*Ursula von der Leyen*), koja je građanima Crne Gore poručila da je njihova budućnost u Evropskoj uniji. Posjeta **Fon der Lajen** cijelom regionu Zapadnog Balkana je dala značajan zamajac političkom dijalogu s EU uoči održavanja Samita EU -Zapadni Balkan na Brdu kod Kranja.

Među sastancima koje je u izvještajnom periodu imao predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić**, izdvaja se učešće na virtuelnom samitu zemalja Zapadnog Balkana – Berlinski proces, 5. VII 2021. koji je organizovala njemačka kancelarka **Angela Merkel**. Premijer je tom prilikom potvrdio da je Crna Gora iskreno posvećena promociji regionalne saradnje i da je spremna za ispunjavanje svih obaveza koje proizilaze iz ove regionalne inicijative i u okviru drugih, relevantnih međunarodnih organizacija, jer su samo saradnja, dijalog i ispunjavanje visokih evropskih standarda garant regionalnoj stabilnosti i evropskoj perspektivi. Predsjednik Vlade **Krivokapić** je, zatim, učestvovao na sastanku lidera zemalja Zapadnog Balkana s njemačkom kancelarkom **Angelom Merkel**, 14. IX 2021. u Tirani, čija je glavna tema bila regionalna saradnja i mehanizmi za njeno unapređenje. Tom prilikom je kancelarka **Merkel** naročito istakla da je Crna Gora najnaprednija država - kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, apostrofirajući važnost ideje zajedničkog regionalnog ekonomskog tržišta, koja može koristiti svim državama Zapadnog Balkana. Predsjednik Vlade se 15. IX 2021. u Podgorici sastao s ministrom za savezne i evropske poslove Savezne Pokrajine Sjeverna Rajna – Vestfalija, Savezne Republike Njemačke, **Štefanom Holthof – Fertnerom** (*Stephan Holthoff-Pförtner*). Premijer je potom, 16. IX 2021. ugostio delegaciju Senata Francuske, koju su predvodili predsjednica Grupe prijateljstva Francuska – Zapadni Balkan, **Marta de Sidrak** (*Marta de Cidrac*) i predsjednik Grupe prijateljstva Francuska – Crna Gora **Vinsent Segouin**. On se takođe 21. IX 2021. sastao i sa delegacijom Parlamentarne skupštine Frankofonije (PSF), koju je predvodio **Žak Krabal** (*Jacques Krabal*), generalni sekretar Frankofonije, poslanik vladajuće partije Republika u pokretu (LREM) u Nacionalnoj skupštini Francuske. Premijer **Krivokapić** se 29. IX 2021. sastao s predsjednicom Evropske komisije **Ursulom fon der Lajen** koja je boravila u radnoj posjeti Crnoj Gori. Tom prilikom premijer je izrazio zahvalnost za donacije značajnog broja vakcina i vrijedne medicinske

opreme uključujući i aparat za masovno PCR testiranje. Istakao je da je odgovornom politikom u oblasti upravljanja javnim finansijama i reprogramiranjem kredita za izgradnju prve dionice autoputa Bar-Boljare, Vlada stvorila preduslove za intenziviranje saradnje sa evropskim bankama i obezbjeđivanje fiskalnog prostora za nove projekte, što će omogućiti i bespovratnu podršku EU kroz Zapadnobalkanski investicioni okvir. Predsjednica EK je kazala da je posjeta Zapadnom Balkanu veoma važna zbog utiska o našem regionu, da je Crna Gora na putu ka EU postigla veliki napredak, te da je važno da nastavi u tom pravcu.

Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** se tokom radne posjete Briselu 8. VII 2021. sastao s komesarom za proširenje **Oliverom Varheljijem** (*Olivér Várhelyi*). Sagovornici su se usaglasili da je potrebno nastaviti sa postizanjem značajnih rezultata na svim poljima, koji će u najkraćem roku obezbijediti Crnoj Gori ulazak u Evropsku uniju. Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** je 15. VII 2021. primio predsjednika Interparlamentarne unije **Duartea Pačeka** (*Duarte Pacheco*), koji je boravio u Crnoj Gori povodom zasjedanja Međunarodnog parlamenta za toleranciju i mir. Imajući u vidu da je Pačeکو parlamentarac Portugala, **Bečić** je posebno uputio zahvalnost na zalaganju portugalskog predsjedavanja Savjetom EU za nastavak procesa proširenja, u okviru koga je održana prva politička Međuvladina konferencija između Evropske unije i Crne Gore nakon prihvatanja nove metodologije pregovora. Predsjednik Skupštine sastao se 21. VII 2021. s **Martinom Klusom**, državnim sekretarom Ministarstva vanjskih i evropskih poslova Republike Slovačke. Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** se potom 15. IX 2021. sastao s ministrom za savezne i evropske poslove savezne pokrajine Sjeverna Rajna-Vestfalija, SR Njemačke **Štefanom Holthof-Fertnerom**, koji je tom prilikom istakao da SR Njemačka zagovara proces proširenja, te da smatra da su Crna Gora i Zapadni Balkan prirodno dio Evrope. **Bečić** se potom 16. IX 2021. sastao s **Martom de Sidrak**, predsjednicom delegacije Grupe prijateljstva Francuska - Balkan Senata Republike Francuske. Na sastanku je ocijenjeno i da je upravo parlamentarni angažman jedna od najvažnijih i neizostavnih pretpostavki napretka u rješavanju zahtjevnih pitanja u sferi zakonodavnih rješenja i vladavine prava. 21. IX 2021. **Aleksa Bečić** se sastao i sa delegacijom Parlamentarne Skupštine Frankofonije na čelu sa generalnim sekretarom PS Frankofonije, **Žakom Krabalom**. Članstvom u Parlamentarnoj Skupštini Frankofonije, Crnoj Gori bi se otvorili novi mehanizmi multilateralne saradnje i doprinijelo snažnijoj regionalnoj saradnji, ali i dodatnom snaženju demokratskih kapaciteta parlamenta i društva, kao i kulturnih kapaciteta, jer Crna Gora ima svoje mjesto u ovoj asocijaciji, poručeno je ispred delegacije PS Frankofonije. Predsjednik Skupštine **Bečić**, učestvovao je na 10. sastanku predsjednika parlamenta Jugoistočne Evrope o proširenju EU, u Budimpešti, od 23. do 24. IX 2021. i tom prilikom istakao da prostor Jugoistočne Evrope ne bi trebao da bude samo geografski dio Evrope, već važan kulturološki, istorijski, politički i ekonomski centar evropskih vrijednosti. Tokom posjete Mađarskoj, predsjednik Skupštine imao je niz bilateralnih susreta, između ostalog, s predsjednikom Narodne skupštine Mađarske **Laslom Koverom** (*László Kövér*), predsjednikom Senata Republike Češke **Milošem Vistričilem**

(*Miloš Vystrčil*) i predsjednikom Nacionalnog savjeta Slovačke Republike **Borisom Kolarom** (*Boris Kollár*). **Bečić** je naglasio važnost političke i ekspertske podrške Mađarske, koja od samog početka integracionih i reformskih procesa u kontinuitetu pruža pomoć Crnoj Gori i ocijenio bitnim zalaganje Mađarske u pravcu isticanja nužnosti učlanjenja naše države u EU. Predsjednik Senata Republike Češke je naglasio da su spremni da Crnoj Gori pomognu na svaki način, kako bi uvjerali ostale zemlje evropske zajednice da je ona naredna članica EU, budući da je posvećenost i predanost Crne Gore ispunjavanju ključnih zadataka Alijanse sa jedne, odnosno kriterijuma i uslova za članstvo u EU sa druge strane, neupitna. Konačno, predsjednik Nacionalnog savjeta Republike Slovačke je poručio da Crna Gora ne smije da dozvoli da je obeshrabri duže čekanje na proširenje, te da će uraditi sve kako bi Crna Gora i zemlje Zapadnog Balkana što prije postale dio Evropske unije. Predsjednik Skupštine, učestvovao je na Samitu predsjednika parlamenata Zapadnog Balkana u Ljubljani od 26. do 27. IX 2021. i tom prilikom se sastao s komesarom Evropske unije za susjedstvo i proširenje **Oliverom Varheljijem** koji je naveo da je potrebno nastaviti sa postizanjem značajnih rezultata na svim poljima, koji će u najkraćem roku obezbijediti Crnoj Gori ulazak u Evropsku uniju. **Bečić** se takođe sastao i s **Igorom Zorčićem**, predsjednikom Državnog zbora Republike Slovenije, koji je izrazio uvjerenje da se stalnim dijalogom o perspektivi Evropske unije na svim nivoima mogu postići najveći rezultati, konstatujući da je Zapadni Balkan uvijek bio dio naše zajedničke istorije i njemu pripada da bude u Evropskoj uniji. Tokom posjete Sloveniji predsjednik Skupštine se susreo i s ministrom vanjskih poslova Republike Slovenije **Anžeom Logarom**.

Među sastancima koje je tokom izvještajnog perioda održao predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** izdvaja se zvanična posjeta Republici Slovačkoj, 15. VII 2021, na poziv predsjednice **Zuzane Čaputove** (*Zuzana Čaputová*), tokom koje se sastao i s predsjednikom Vlade Republike Slovačke **Eduardom Hegerom**, predsjednikom Nacionalnog savjeta Slovačke **Borisom Kolarom** (*Boris Kollár*) i ministrom vanjskih i evropskih poslova **Ivanom Korčakom** (*Ivan Korčok*). Predsjednik je tokom zvanične posjete učestvovao na konferenciji „Zapadni Balkan: Ključni dio slagalice evropske bezbjednosti“, u organizaciji GLOBSEC-a. Predsjednik **Đukanović** je takođe 16. IX 2021. boravio u zvaničnoj posjeti Republici Hrvatskoj, na poziv predsjednika **Zorana Milanovića**, tokom koje je imao susret i s predsjednikom Hrvatskog sabora **Gordanom Jandrokovićem**, kao i sastanak s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske **Andrejom Plenkovićem** kojem su prisustvovali i ministri vanjskih i unutrašnjih poslova **Gordan Grlić Radman** i **Davor Božinović**. Na pomenutim sastancima potvrđena je spremnost za podršku Hrvatske strateškim ciljevima Crne Gore na relevantnim međunarodnim adresama. Predsjednik **Đukanović** je 21. IX 2021. učestvovao na 76. zasjedanju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija u Njujorku, uoči koje je upriličena neformalna radna večera lidera Zapadnog Balkana čiji je domaćin bio visoki predstavnik EU za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku **Đozep Borelj**. Predsjednik **Đukanović** se na marginama Generalne Skupštine UN-a odvojeno sastao s predsjednikom

Poljske **Andžejom Dudom**, predsjednikom Slovenije **Borutom Pahorom**, kao i s predsjednikom Vlade Holandije **Markom Ruteom**. Na sastancima se razgovaralo o unapređenju međudržavnih odnosa kao i o podršci koju ove države pružaju Crnoj Gori u pravcu ostvarivanja evropskih ambicija. **Milo Đukanović** se 29. IX 2021. u Podgorici sastao s predsjednicom Evropske komisije **Ursulom fon der Lajen**. On je istakao da posjetu predsjednice EK u ovom trenutku vidi kao potvrdu posvećenosti EK i evropskih institucija evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana, što je predsjednica EK i potvrdila i izrazila želju da Crna Gora uzme puno učešće na Konferenciji o budućnosti Evrope, jer smatra da je važno da se čuje glas građana Crne Gore.

Od sastanaka koje je tokom izvještajnog perioda imao ministar vanjskih poslova **Dorđe Radulović** izdvaja se sastanak na marginama međunarodne konferencije „PRESPA - Forum za dijalog“ koji je 2. VII 2021. imao s ministrom vanjskih poslova Austrije **Aleksanderom Šalenbergom** (*Alexander Schallenberg*) na kom je ministar **Radulović** poručio da su saradnja i uzajamna podrška zemalja regiona, pored reformskih procesa, glavni pokretači napretka u pravcu evropske integracije. Radulović učestvovao 9. i 10. jula, na poziv šefa diplomatije Republike Hrvatske **Gordana Grlića Radmana**, na četrnaestom Dubrovnik Forumu pod nazivom „(Post) pandemijska geopolitika: Zajedno u podijeljenom svijetu“. Forum je otvorio premijer Hrvatske **Andrej Plenković**, a učestvovali su **Đozep Borelj**, predstavnik EU za vanjsku i bezbjednosnu politiku, te ministri vanjskih poslova Malte, Slovačke, Slovenije, Albanije, Grčke, Češke, Sjeverne Makedonije i Letonije, kao i posebni evropski predstavnik EU za dijalog Beograda i Prištine **Miroslav Lajčak**. Tokom Forumu, kao i na njegovim marginama, ministar Radulović sastao se s zvaničnicima zemalja regiona i EU, **Edgarsom Rinkevičsom** (*Edgars Rinkēvičs*) ministrom vanjskih poslova Letonije, **Nikosom Dendiasom** šefom grčke diplomatije, **Kristianom Šmitom** (*Christian Schmidt*) visokim predstavnikom za BiH. Ministar vanjskih poslova **Radulović** je, na poziv državnog sekretara u Ministarstvu vanjskih poslova Slovenije **Gašpera Dovžana**, 23. VII 2021. na Brdu kod Kranja učestvovao na neformalnom sastanku EU ministara za evropske poslove, koji su ujedno i članovi Savjeta za opšte poslove (GAC). Učešće na sastanku bila je prilika za afirmaciju strateškog opredjeljenja Crne Gore na putu ka članstvu u Evropskoj uniji i daljem osnaživanju procesa pristupanja EU, posebno u kontekstu pandemije COVID-19. Tom prilikom je ministar **Radulović** na marginama skupa imao sastanke s **Karolin Edštadler** (*Karoline Edtstadler*) ministarkom za Evropu i Ustav Republike Austrije, **Klemanom Bonom** (*Clément Beaune*) državnim sekretarom za evropske poslove Republike Francuske, **Jakubom Kulhanekom** ministrom vanjskih poslova Češke, kao i s **Žanom Aselbornom** (*Jean Asselborn*) ministrom vanjskih poslova Vojvodstva Luksemburg. Na video konferenciji o suzbijanju ilegalne trgovine oružjem na Zapadnom Balkanu koju je 7. IX 2021. organizovala Evropska komisija u saradnji sa slovenačkim predsjedavanjem Savjetom EU i Evropskom službom za spoljne poslove, **Radulović** je poručio da Crna Gora ostaje potpuno posvećena očuvanju međunarodnog mira i bezbjednosti, borbi protiv organizovanog

kriminala i terorizma u skladu sa vanjskopolitičkim prioritetima i ciljevima. Na sastanku su učestvovali visoki predstavnik EU za vanjsku politiku i bezbjednost **Đozep Borelj**, evropska komesarka za unutrašnje poslove **Ilva Johanson** (*Ylva Johansson*), ministri vanjskih i unutrašnjih poslova EU i Zapadnog Balkana, kao i državni sekretari. Ministar **Đorđe Radulović** učestvovao je na 17. Salzburg Evropa Samitu koji se održao u Beču od 26-28. IX 2021. On se tom prilikom sastao s saveznim ministrom za evropske i vanjske poslove te zemlje **Aleksandrom Šalenbergom**, koji je potvrdio posvećenost njegove zemlje daljoj integraciji Zapadnog Balkana u EU, istakavši prijateljske odnose sa našom zemljom.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

U izvještajnom periodu je održana dinamika rada ključnih tijela pregovaračke strukture, uključujući i u oblast vladavine prava. Druga sjednica **Savjeta za vladavinu prava**, na kojoj su razmotreni nacrti dinamičkih planova aktivnosti u poglavljima 23 i 24, održana je 30. VIII 2021. Dinamički planovi su razmotreni i usvojeni na drugoj sjednici **Kolegijuma za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji**, koja je održana 29. IX 2021.

Glavna pregovaračica **Zorka Kordić** je 18. IX 2021. u Baru održala treću po redu **koordinaciju s svim šefovima radnih grupa za 33 pregovaračka poglavlja**. Na sastanku su razmijenjena mišljenja u vezi sa primjenom revidirane metodologije proširenja, koordinacijom procesa pregovora, unapređenjem interne i eksterne komunikacije, kvalitetom materijala i jačanjem ljudskih resursa, te predstavljanjem rezultata iz procesa pregovora u crnogorskoj i međunarodnoj javnosti.

Vlada je 1. VII 2021. usvojila **Informaciju o potrebi obrazovanja radnih grupa za programiranje Instrumenta pretpristupne podrške EU za period 2021–2027 (IPA III) i Informaciju o napretku u procesu pregovora po klsterskom pristupu**.

Vlada je 8. VII 2021. usvojila **Dvadeset deveti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period januar – mart 2021, Drugi prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori 2021 i Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava**.

Vlada je 30. VII 2021. donijela odluke o obrazovanju radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na pregovaračka poglavlja: **2 – Sloboda kretanja radnika, 6 – Privredno pravo, 8 – Konkurencija, 14 – Saobraćajna politika, 15 – Energetika**,

19 – Socijalna politika i zapošljavanje, 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, 21 – Trans-evropske mreže, 27 – Životna sredina i 30 – Vanjski odnosi. Istog dana Vlada je imenovala Bojana Vujovića za zamjenika glavnog pregovarača – Nacionalnog IPA koordinatora i Irenu Bošković za savjetnicu zamjenika glavnog pregovarača – Nacionalnog IPA koordinatora. Takođe, Vlada je tad donijela odluke o dopuni odluka o obrazovanju radnih grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračka poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

Vlada je 16. IX 2021. donijela odluke o obrazovanju radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na pregovaračka poglavlja: **1 – Sloboda kretanja robe, 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 5 – Javne nabavke, 7 – Pravo intelektualne svojine, 9 – Finansijske usluge, 10 – Informatičko društvo i mediji, 16 – Porezi, 17 – Ekonomska i monetarna unija i 28 – Zaštita potrošača i zdravlja i 33 – Finansijske i budžetske odredbe.**

Vlada je 30. IX 2021. usvojila **Trideseti kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period april – jun 2021,** kao i **Petnaesti polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period januar – jun 2021.** Dodatno, Vlada je na istoj sjednici donijela **Odluku o visini mjesečne naknade za rad šefu i članovima Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava i Odluku o visini mjesečne naknade za rad šefu, zamjeniku šefa i članovima Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.**

***

U dijelu reformе javne uprave, Vlada je 8. VII 2021. usvojila **Izvještaj o realizaciji Plana optimizacije javne uprave 2018–2020, za 2020.** sa osvrtom na implementaciju cjelokupnog dokumenta. Planom optimizacije javne uprave 2018-2020. bilo je predviđeno smanjenje broja zaposlenih na centralnom nivou za 5%, a na lokalnom za 10% do kraja 2020, u odnosu na početnu vrijednost definisanu u decembru 2017. Ovaj cilj nije ispunjen, a umjesto planiranog smanjenja došlo je do povećanja broja zaposlenih za 8%, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou.

U poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u dijelu pravosuđa, Sudski savjet je 3. VII 2021. donio **Izmjenu i dopunu pravila za ocjenjivanje sudija i predsjednika sudova** („Sl. list CG“, broj 87/21). Skupština je 5. IX 2021. donijela **Akt o proglašenju sastava**

Tužilačkog savjeta („Sl. list CG“, broj 86/21), kojim je, saglasno članu 184b Zakona o državnom tužilaštvu, prestao mandat dotadašnjem Tužilačkom savjetu. Proglašena su četiri člana koje je izabrala Konferencija tužilaca¹, po funkciji v.d. vrhovnog državnog tužioca **Dražen Burić**, kao predsjednik Tužilačkog savjeta, kao i državni sekretar u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava **Boris Marić**, kao predstavnik Ministarstva. Vlada je 23. IX 2021. donijela **Odluku o obrazovanju Komisije za praćenje sprovođenja i izvještavanje o Programu razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021–2023. i realizaciju Akcionog plana za njegovo sprovođenje**. Pravosudni informacioni sistemi, kao jedinstveni sistem sudova, državnih tužilaštava, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, treba da svakoj od institucija u okviru sistema pravosuđa obezbijedi elektronski pristup podacima i automatizaciju procesa, i to isključivo u onim segmentima definisanim zakonski utvrđenim pravima, i u skladu s nadležnostima i obavezama.

U dijelu borbe protiv korupcije, Vlada je 15. VII 2021. usvojila **Informaciju o sprovođenju inicijative „Mapa puta za borbu protiv korupcije i ilegalnih finansijskih tokova“, pod pokroviteljstvom Berlinskog procesa i uz ekspertsku pomoć Kancelarije Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal (UNODC) i Regionalnog sekretarijata za antikorupcijsku inicijativu (RAI)**. Vlada je 16. IX 2021. usvojila **Izvještaj o radu Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou, za period januar – jul 2021**. U Izvještaju se, pored ostalog, navodi da je Savjet počeo sa prikupljanjem i naknadnim objelodanivanjem podataka o sljedećim slučajevima: vjetroelektrana Možura, Crnogorski Telekom, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, poslovanje kompanija u Slobodnoj zoni Luke Bar i Duvanski kombinat, uvoz i izvoz cigareta i oružja, proizvodnja cigareta i oružja na teritoriji Crne Gore, Prva banka Crne Gore i Autoput Bar-Boljare. Takođe, navodi se da je Savjet utvrdio da je prethodna Vlada davala sudijama, tužiocima i sudijama Ustavnog suda stanove i kredite suprotno Zakonu o održavanju stambenih zgrada. Dodatno, prema Izvještaju, Savjet je takođe pronašao podatak da je poslije promjene vlasti, nakon izbora održanih 30. VIII 2020, dok je prethodna Vlada bila u tehničkom mandatu, podijeljeno 119 stanova u vlasništvu države i time državna imovina značajno oštećena. U periodu 27. IX – 1. X 2021, **eksperti Grupe država za borbu protiv korupcije Savjeta Evrope (GRECO) su posjetili Crnu Goru u okviru V kruga evaluacije u odnosu na najviše nivoe izvršne vlasti i policiju**, u okviru koje je fokus bio na Sprečavanje korupcije i promocija integriteta u odnosu na najviše nivoe izvršne vlasti i policiju. U tom kontekstu, Vlada je prethodno, 23. IX 2021, usvojila **Smjernice za jačanje etike i integriteta visokih funkcionera izvršne vlasti**, kao međukorak do donošenja etičkog kodeksa za visoke funkcionere izvršne vlasti, i one su bile predmet rasprave tokom posjete GRECO eksperata. Radna grupa u Ministarstvu

---

¹ Državna tužiteljka u Vrhovnom državnom tužilaštvu Đurđina Nina Ivanović, specijalna tužiteljka u Specijalnom državnom tužilaštvu Sanja Jovičević, državna tužiteljka u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici Tatjana Begović, kao i državni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Herceg Novom Nikola Samardžić.

pravde, ljudskih i manjinskih prava, uz pomoć stranih i domaćih eksperata, radi na definisanju **Nacrta zakona o porijeklu imovine**. Zakon o porijeklu imovine igra ključnu ulogu u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala i jedan je od najznačajnijih iskoraka sveukupnih reformi koje se tiču vladavine prava. Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava je 24. VIII 2021. uputilo javni poziv organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovanoj javnosti) da se uključe u postupak pripreme Nacrta zakona o ispitivanju porijekla imovine i dostave svoje inicijative, prijedloge, sugestije i komentare u pisanom i elektronskom obliku. Nakon isteka roka za konsultacije, konstatovano je da nije bilo zainteresovanih subjekata u postupku konsultovanja zainteresovane javnosti.

U dijelu temeljnih prava, Vlada je 1. VII 2021. usvojila **Informaciju o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima lokalne samouprave, privrednim društvima i javnim ustanovama čiji je osnivač Glavni grad, Prijestonica ili Opština**, čiji je cilj prikupljanje tačnih i pouzdanih podataka o nacionalnoj strukturi zaposlenih u predmetnim organima kako bi dobijeni podaci poslužili za planiranje i sprovođenje aktivnosti koje treba dodatno da doprinesu dosljednom sprovođenju ustavnih i zakonskih garancija. Vlada je 8. VII 2021. donijela **Akcionni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021, za 2021. s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020.**² Akcionni plan ima za cilj da smanji stepen diskriminacije lica s invaliditetom u različitim oblastima života. Ministarstvo unutrašnjih poslova je 9. VII 2021. donijelo **Pravilnik o načinu vođenja registra životnih partnerstava lica istog pola** („Sl. list CG“, broj 75/21), na osnovu kojeg se propisuje sadržaj i izgled obrasca izvoda iz registra životnih partnerstava lica istog pola. Vlada je 15. VII 2021. utvrdila **Akcionni plan za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019–2023, za 2021–2022**. Vlada je 30. VII 2021. utvrdila **Nacionalnu strategiju rodne ravnopravnosti 2021–2025. s Akcionim planom za 2021–2022. i Završni izvještaj o sprovođenju plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017–2021**, koja ima za cilj unapređenje primjene postojećeg normativnog okvira i primjenu mjera kojima se jačaju kapaciteti institucionalnih mehanizama za sprovođenje zakonskih odredbi za zaštitu od diskriminacije, uspostavljanje efikasnije i efektivnije koordinacije, nadzora nad sprovođenjem i izvještavanje. Istog dana, Vlada je donijela **Akcionni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019–2023, za 2021.** i usvojila **Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2020**³, u kojem se

---

² U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 34** u poglavlju 23: Crna Gora dalje usklađuje svoj pravni okvir (naročito Zakon o zaštitniku ljudskih prava) s pravnom tekovinom EU i međunarodnim standardima. Crna Gora jača nezavisnost, profesionalnost i institucionalni kapacitet Ombudsmana (i kroz uspostavljanje Nacionalnog mehanizma za prevenciju mučenja). Crna Gora garantuje efektivnu primjenu ljudskih prava – uključujući prava djeteta i prava lica s invaliditetom – kroz sudski sistem i druge organe i obezbjeđuje dovoljnu obuku u ovom smislu.

³ U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 38** u poglavlju 23: Crna Gora nastavlja sa sprovođenjem Strategije za unapređenje statusa pripadnika LGBTI, radi na podizanju svijesti o pravima LGBTI lica i preduzima odgovarajuće mjere protiv djela diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije.

konstatuje da je stepen realizacije aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom zadovoljavajući. **Savjet RTCG** je 6. VIII 2021. izabrao **Borisa Raonića za generalnog direktora RTCG**, s dobijenih sedam glasova od devet. Vlada je 26. VIII 2021. usvojila **Informaciju o implementaciji Projekta Izgradnja Zatvora za sjevernu regiju Crne Gore u Mojkovcu**. Glavni cilj projekta je poboljšanje uslova za izvršenje kazne zatvora i dugotrajnog zatvora u Crnoj Gori. Vlada je 2. IX 2021. donijela **Strategiju socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021–2025. sa Akcionim planom za 2021.**⁴ Vizija novog strateškog dokumenta se ogleda u potrebi pune afirmacije i uključivanja romske i egipćanske zajednice u društveni, ekonomski, kulturni i politički život Crne Gore. Vlada je 23. IX 2021. usvojila **III Izvještaj o sprovođenju Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)**. Obaveza usvajanja Izvještaja proističe iz člana 18 Konvencije o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena, kojim se države potpisnice obavezuju da dostavljaju Generalnom sekretaru UN izvještaj o zakonodavnim, sudskim, administrativnim i drugim mjerama koje su usvojile kako bi sprovele odredbe ove Konvencije, kao i o napretku ostvarenom u izvještajnom periodu.

U poglavljju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, Vlada je 1. VII 2021. usvojila **Informaciju o potrebi pokretanja postupka isključenja ili zabrane skladištenja duvanskih proizvoda iz oblasti Slobodne zone Luke Bar**, u kojoj se ističe da izvještaji međunarodnih partnera u kojima se izražava zabrinutost zbog velikog obima nelegalnog tranzita i nelegalnog stavljanja u promet duvanskih proizvoda na teritoriji Crne Gore, s posebnim akcentom na aktivnosti u Slobodnoj zoni Luke Bar, ukazuju na postojanje okolnosti koje predstavljaju rizik za bezbjednost države. Vlada je 8. VII 2021. usvojila **Akциони plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019–2024, za 2021. i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019–2024. za 2020**⁵, kojom prilikom je istaknuto da će realizacija planiranih aktivnosti doprinijeti, između ostalog, jačanju mustidisciplinarnog pristupa borbi protiv trgovine ljudima, u otkrivanju i procesuiranju ovih krivičnih djela, kao i u dijelu zaštite žrtava i sprovođenju usaglašenih politika borbe protiv ovog fenomena. Vlada je 22. VII 2021. donijela **Odluku o zabrani skladištenja duvanskih proizvoda na teritoriji slobodne zone „Luka Bar“** („Sl. list CG“, broj 83/21) s Analizom mogućnosti isključenja ili zabrane skladištenja duvanskih proizvoda iz oblasti slobodne zone

---

⁴ U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 42** u poglavljju 23: Crna Gora sprovodi Strategiju unapređenja statusa Roma i Egipćana u Crnoj Gori, olakšava njihov pristup ličnim dokumentima i registraciju kao i njihov pristup obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti i socijalnom smještaju, uključujući i alokaciju dovoljnih resursa. Crna Gora takođe promoviše integraciju u oblasti kulture, obrazovanja, lokalne samouprave, medija i socio-ekonomskih prava i preduzima konkretne korake za smanjanje stope napuštanja škole kod djece koja pripadaju romskoj populaciji.

⁵ U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 25** u poglavljju 24: Crna Gora nastavlja sa sprovođenjem svoje strategije protiv trgovine ljudima, razvijajući sveobuhvatan pristup koji je orijentisan ka žrtvi, pomno prati efekte koje ona stvara i preduzima korektivne mjere kada je to potrebno.

„Luka Bar“⁶, čime se zabranjuje smještanje radi skladištenja duvanskih proizvoda, kako bi se spriječio mogući rizik po bezbjednost države. Vlada je 30. VII 2021. utvrdila **Predlog zakona o izmjenama Zakonika o krivičnom postupku**⁷, kojim je predviđeno da sve mjere tajnog nadzora moraju, shodno odluci Ustavnog suda, biti određene od strane suda.

Vlada je 26. VIII 2021. donijela **Odluku o upućivanju policijskog predstavnika na rad u sjedište Evropske policijske kancelarije (EUROPOL)**⁸, kojom se policijski službenik u svojstvu policijskog oficira za vezu upućuje na rad u sjedište EUROPOL-a radi ostvarivanja policijske saradnje na operativnom nivou s međunarodnim organizacijama ili policijskim i drugim organizacijama strane države, u skladu sa Sporazumom o operativnoj strateškoj saradnji Crne Gore i Evropske policijske kancelarije (EUROPOL). **Misija za utvrđivanje činjenica (*fact finding mission*) između predstavnika Evropske mreže za migracije (*European Migration Network – EMN*) i predstavnika crnogorskih institucija nadležnih za oblast migracija i azila**, održan je 15. IX 2021. u Podgorici. Tema misije je bila potencijalno uključenje Crne Gore u rad EMN-a, u svojstvu posmatrača, što bi bilo veoma značajno s aspekta mjera rane integracije koje promoviše Nova metodologija pregovora s EU. Vlada je 23. IX 2021. donijela **Strategiju o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021–2025. s Akcionim planom za implementaciju Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021–2025, za 2021. i 2022.** koja teži da osigura da politika upravljanja migracijama, praksa i diskusije uzimaju u obzir međunarodne obaveze Crne Gore u zaštiti lica koja traže međunarodnu zaštitu, izbjeglica i apatrida, kao i da prepozna uspostavljeni pravni okvir za njihovu zaštitu. Vlada je 23. IX 2021. usvojila **Informaciju o situaciji u Avganistanu i aktivnostima u cilju razmatranja prijema izbjeglica**, gdje je istaknuto da je Vlada odlučila da formira Međuresorsku radnu grupu radi razmatranja mogućnosti za odgovor na aktuelnu humanitarnu krizu i eventualnih kapaciteta za prijem ograničenog broja izbjeglica, shodno praksi ostalih članica NATO koje su bile angažovane u Avganistanu. Vlada je 30. IX 2021. utvrdila **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oružju**⁹, čiji je osnovni cilj

---

⁶ U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 28** u poglavlju 24: Crna Gora uspostavlja početni bilans ostvarenih rezultata efikasnih i djelotvornih istraga, gonjenja i osuda u slučajevima organizovanog kriminala (uključujući pranje novca, trgovinu ljudima, računarski kriminal, krijumčarenje cigareta i droge i trgovinu oružjem) i pokazuje snažnu političku posvećenost unutrašnjim i regionalnim aktivnostima u rješavanju ozbiljnih i složenih slučajeva organizovanog kriminala.

⁷ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

⁸ U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 21** u poglavlju 24: Crna Gora zaključuje operativni sporazum s Europolom i sprovodi ga na zadovoljavajući način.

⁹ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti. U širem kontekstu se veže za **privremeno mjerilo 28** u poglavlju 24: Crna Gora uspostavlja početni bilans ostvarenih rezultata efikasnih i djelotvornih istraga, gonjenja i osuda u slučajevima organizovanog kriminala (uključujući pranje novca, trgovinu ljudima, računarski kriminal, krijumčarenje cigareta i droge i trgovinu oružjem) i pokazuje snažnu političku posvećenost unutrašnjim i regionalnim aktivnostima u rješavanju ozbiljnih i složenih slučajeva organizovanog kriminala.

prenošenje Direktive EU 2021/555 Evropskog parlamenta i Savjeta o nadzoru nabavke i posjedovanja oružja od 24. III 2021.

U okviru poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe, Vlada je 16. IX 2021. utvrdila **Predlog zakona o standardizaciji**¹⁰, kojim se uređuje organizovanje i djelatnost nacionalnog tijela za standardizaciju (Institut za standardizaciju Crne Gore), donošenje, objavljivanje, povlačenje i primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata, a takođe teži većem stepenu zaštite zdravlja i bezbjednosti građana, kao i zaštite životne sredine. Ovim zakonskim rješenjem Crna Gora postiže napredak u usklađivanju s pravnom tekovinom EU u dijelu horizontalnog zakonodavstva, a proističe i kao obaveza u dijelu ispunjenja drugog završnog mjerila.

U okviru poglavlja 2 - Sloboda kretanja radnika, Vlada je 22. VII 2021. utvrdila **Predlog Zakona o zaštiti zaposlenih građana koji se upućuju na rad u inostranstvo**¹¹ koji je 13. IX 2021. prosljeđen Skupštini. Donošenje ovog Zakona je značajno, prije svega, zbog potrebe za usklađivanjem sa novim Zakonom o radu, kao prvom završnom mjerilu, ali i zbog toga što se jedan dio odredbi koji se odnose na posredovanje u zapošljavanju građana Crne Gore kod inostranog poslodavca, prenosi u novi Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

U okviru pregovaračkog poglavlja 4 – Sloboda kretanja kapitala, Vlada je 26. VII 2021. utvrdila **Predlog zakona o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama**¹². Predlogom zakona se vrši potpuno usklađivanje sa Uredbom (EU) 2015/751 o međubankarskim naknadama za platne transakcije po osnovu kartica, čiji je cilj da se korisnicima platnih usluga obezbijede sigurna, nesmetana i inovativna elektronska plaćanja uklanjanjem prepreka za djelotvorno funkcionisanje tržišta platnih kartica, kao i da se, kada su potrošači u pitanju, riješi problem visokih i različitih međubankarskih naknada na osnovu platnih kartica. Na istoj sjednici Vlada je utvrdila i **Predlog zakona o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računom za plaćanje sa osnovnim uslugama**¹³. Predlogom zakona se vrši usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom 2014/92/EZ o uporedivosti naknada povezanih sa računima za plaćanje, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu računima za plaćanje sa osnovnim uslugama. Donošenje ovih zakona pozitivno utiče na ispunjenje preostalih obaveza definisanih drugim završnim mjerilom.

U okviru pregovaračkog poglavlja 5 – Javne nabavke, Vlada je 16. IX 2021. usvojila **Polugodišnji izvještaj o javnim nabavkama za period od 1. I do 30. VI 2021.** U Izvještaju

¹⁰ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

¹¹ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

¹² Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

¹³ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

je naglašeno da novi elektronski sistem, čija je primjena počela od 1. I 2021, uz primjenu novog zakonskog rješenja predstavlja jedan od najznačajnijih koraka u dijelu kreiranja elektronske uprave i potpuno novi koncept javnih nabavki u Crnoj Gori. Izvještaj sadrži tabele sa svim relevantnim podacima o korisnicima javnih nabavki, ponudama, kao i pregledu ugovora po vrstama postupka i predmetima javnih nabavki sa procijenjenom i ugovorenom vrijednošću. Takođe, Vlada je 26. VIII 2021. usvojila **Polugodišnji izvještaj o radu Komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki za period 01. I - 30. VI 2021.** U Izvještaju se, pored ostalog, navodi da je Komisija u prvoj polovini 2021. imala u radu ukupno 124 predmeta, od čega su svi primljeni u toku navedenog izvještajnog perioda (116 žalbi i 8 predmeta po osnovu izvršenja presuda Upravnog suda Crne Gore), od kojih je riješila 104 predmeta (86,30%), dok je ostalo neriješeno 17 predmeta (13,70%) koji su primljeni krajem izvještajnog perioda, odnosno u drugoj polovini juna ove godine. Efikasno izvještavanje o sprovođenju politike javnih nabavki predstavlja jedan od zahtjeva definisanih trećim završnim mjerilom u ovom poglavlju.

U okviru poglavlja 10 - Informatičko društvo i mediji, shodno Sporazumu o smanjenju cijena usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama između zemalja ZB (WB6) „Roming kao kod kuće” (potpisanog 2019), 1. VII 2021. je započeta prva faza sprovođenja procesa smanjenja cijena rominga u regionu Zapadnog Balkana. Proces je trajao dvije godine, a sproveden je kroz primjenu faznog smanjenja cijena usluga rominga. Glavna karakteristika ove faze smanjenja cijena rominga u regionu Zapadnog Balkana je primjena tzv. „roming kao kod kuće” sistema naplate (eng. „*roaming like at home*”). U oblasti audiovizuelne politike, 5. V 2021. formirana je Radna grupa za izradu Medijske strategije 2021-2025. s Akcionim planom za 2021-2022.

U okviru poglavlja 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor Vlada je 15. VII 2021. donijela **Program za kontrolu populacije pasa u Crnoj Gori** čije je donošenje planirano kroz strateški okvir Programa pristupanja Crne Gore EU 2021-2023, a kojim se daje doprinos ispunjenju drugog završnog mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 12, koje se odnosi na uspostavljanje sistema za službene kontrole živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla (usklađenog sa EU sistemom). Vlada je 26. VIII 2021. donijela **Četvrti izvještaj o realizaciji Nacionalnog programa za unaprjeđenje objekata za proizvode životinjskog porijekla i objekata za nus proizvode životinjskog porijekla** čime je ispunjena obaveza u skladu sa Zaključkom Vlade od 20. VII 2017. kojim je Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove zadužena da izvještava Vladu i Evropsku komisiju o realizaciji Nacionalnog programa (dokumenta čijim je donošenjem ispunjen prvi dio prvog završnog mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 12). Takođe, Vlada je 2. IX 2021. donijela **Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za period od 2021. do 2026. godine.** u skladu sa Programom pristupanja Crne Gore EU 2021-2023. Plan uključuje i praćenje procesa usaglašavanja i primjene zakonodavstva EU u ovoj oblasti.

Implementacija plana doprinosi unapređenju zdravlja bilja, ljudi i životinja, kao i očuvanju životne sredine.

U poglavljju 15 – Energetika, Vlada je na sjednici 30. VII 2021, utvrdila **Predlog zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i gasa**¹⁴. Njegovim usvajanjem ostvaren je napredak u cilju ispunjavanja drugog završnog mjerila koji se odnosi na usklađivanje s pravnom tekovinom o unutrašnjem energetsom tržištu, uključujući razdvajanje svih energetske subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom. **Energetska zajednica je pozitivno mišljenje na predmetni Zakon dala 19. VII 2021, budući da je Predlog zakona potpuno usklađen s Regulativom 1227/2011 o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT)**. Predlogom zakona se uređuje nadzor nad veleprodajnim tržištem električne energije i gasa, u skladu sa Regulativom, kako bi se spriječile, otkrile i sankcionisale zloupotrebe na ovom tržištu. Sprečavanjem zloupotreba na veleprodajnom tržištu energije ostvaruje se pozitivan uticaj na veleprodajne cijene energetske proizvoda u Crnoj Gori i posleđično na maloprodajne cijene. Efekti nadzora bi trebalo da budu povećanje transparentnosti i integriteta veleprodajnih tržišta energije, a u cilju jačanja otvorene i poštene tržišne konkurencije i ostvarivanja koristi za krajnje potrošače energije. Nadzor nad veleprodajnim tržištem energije treba da doprinese i efikasnijem povezivanju energetske tržišta susjednih zemalja U skladu sa Regulativom, ovlašćenja i obaveze koje se odnose na nadzor nad veleprodajnim tržištem električne energije i gasa ovim zakonom su dodijeljene Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

U okviru pregovaračkog poglavlja 16 – Porezi, Vlada je 30. VII 2021. utvrdila **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica**¹⁵, koji se odnosi na prvo završno mjerilo i kojim se u cilju usklađivanja nacionalnog poreskog zakonodavstva sa direktivama Evropske unije, vrši usklađivanje važećeg Zakona sa Direktivom Savjeta 2011/96/EU o zajedničkom sistemu oporezivanja koji se primjenjuje na matična i zavisna društva iz država članica EU i Direktivom Savjeta EU 2003/49/EC o zajedničkom sistemu oporezivanja isplata kamata i autorskih naknada između povezanih društava iz država članica EU.

U okviru pregovaračkog poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, a odnosi se na prvo završno mjerilo u dijelu zaštite i zdravlja na radu, donijet je **Pravilnik o izmjeni Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama** („Sl. list CG", broj 77/21) u koji je prenijeta Direktiva Komisije (EU) 2019/1831 od 24. X 2019. o utvrđivanju petog popisa granične vrijednosti izloženosti opasnim hemijskim materijama na radnom mjestu na temelju Direktive Vijeća 98/24/EZ i o izmjeni direktiva 91/322/EEZ, 2000/39/EZ, 2009/161/EU i 2017/164/EU.

---

¹⁴ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

¹⁵ Zakon je predložila Vlada, nalazi se u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti

U dijelu poglavlja 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, Vlada je 1. VII 2021. usvojila **Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća za 2020. godinu**, a procenat realizacije ispunjenosti aktivnosti predviđenih za ovu godinu iznosi 74,48%, što je jednim dijelom uzrokovano epidemiološkom situacijom u državi. Takođe, Vlada je 30. VII 2020. donijela **Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2021**, kojim će se nastaviti sa sprovođenjem finansijskih i nefinansijskih podsticajnih mjera kroz više različitih programskih linija.

U okviru poglavlja 27 - Životna sredina, u oblasti buke, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je 3. IX 2021. donijelo **Pravilnik o izmjeni Pravilnika o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke** („Sl. list CG“, broj 94/21) u skladu sa šestim završnim mjerilom u okviru ovog poglavlja. U oblasti klimatskih promjena donijeti su sljedeći propisi: **Uredba o vazduhoplovnim aktivnostima za koje se ne dostavlja plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte** („Sl. list CG“, broj 77/21), **Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama** („Sl. list CG“ broj 79/21) i **Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke kao i isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance** („Sl. list CG“, broj 82/21) čime se doprinosi ispunjavanju obaveza koje proizilaze iz sedmog završnog mjerila u okviru ovog poglavlja. Dodatno, u okviru brojnih aktivnosti kojima je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma obilježilo 30 godina od donošenja Deklaracije o ekološkoj državi Crnoj Gori, **uspostavljeno je drugo morsko i obalno zaštićeno područje u Crnoj Gori - Park prirode „Katič“**, čime se, takođe, između ostaloga, doprinosi i ispunjavanju obaveza koje proizilaze iz petog završnog mjerila u okviru poglavlja 27.

U okviru pregovaračkog poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, Vlada je 16. IX 2021. utvrdila **Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji**¹⁶. Osnovni cilj donošenja ovog Zakona je obezbjeđivanje mogućnosti za dobijanje potomstva bračnim i vanbračnim supružnicima koji, s obzirom na iskustva medicinske struke i preduzete načine liječenja, ne mogu očekivati da će doći do trudnoće prirodnim putem i drugim postupcima liječenja, kao i u slučaju kada se ovim postupkom može spriječiti prenos teške nasljedne bolesti na dijete. Donošenje ovog Zakona će pozitivno uticati na ispunjenje preostalih obaveza definisanih trećim završnim mjerilom u ovom poglavlju.

---

¹⁶ Zakon je u skupštinskoj proceduri i sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

Kada je riječ o sprovođenju Strategije informisanja, odnosno informisanju javnosti o procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u izvještajnom periodu su realizovane sljedeće aktivnosti:

9. VII 2021. – Generalni sekretarijat Vlade (GSV) je objavio šesnaesti broj Biltena Kancelarije za evropske integracije koji predstavlja najvažnije događaje i aktivnosti u procesu pristupanja EU tokom drugog kvartala 2021.

21. VII 2021. – Uručene su nagrade pobjednicima konkursa #PjevajZaEvropu, koji je, povodom Mjeseca Evrope, organizovao Generalni sekretarijat Vlade, u saradnji sa RTCG. Pobjednike konkursa su primili i nagrade im uručili glavna pregovaračica, **Zorka Kordić** i kompozitor i muzičar, **Vladimir Maraš**. Generalni sekretarijat Vlade je, u okviru projekta EU4ME, koji finansira Evropska unija, raspisao konkurs za muzičare/bendove, za najbolju obradu/izvođenje poznatih pjesama koje asociraju na evropske vrijednosti, poput zajedništva, mira, jednakosti, solidarnosti i dr. Na konkurs, koji je bio otvoren od 6. do 30. aprila 2021, prijavilo se 12 izvođača sa 12 obrada pjesama.

23. VII 2021. – glavna pregovaračica je posjetila Bijelo Polje, u sklopu projekta Evropski dan u tvom gradu, u okviru kog je imala sastanak s čelnim ljudima Opštine, učestvovala na javnoj debati: „Značaj pristupanja Crne Gore EU“, i, zajedno s predsjednikom Opštine, **Petrom Smolovićem**, posjetila JU Dom starih „Bijelo Polje“ – „Dnevni boravak za stare“ i Kancelariju zajedničkog tehničkog sekretarijata za prekogranični program Srbija – Crna Gora. Glavna pregovaračica je, takođe, potpisala memorandum o saradnji sa NVO Multimedijal Montenegro i posjetila „EU kutak“, projekat koji realizuje ta NVO, a koji je finansiran sredstvima EU.

28. VII 2021. - u organizaciji GSV u EUIC, je organizovana prezentacija istraživanja javnog mnjenja „Stavovi građana o evropskim integracijama i procesu pristupanja Crne Gore članstvu u EU“. Rezultati istraživanja su pokazali da 71,9% crnogorskih građana ima pozitivan stav o Evropskoj uniji, a 73,8% podržava članstvo svoje države u Evropskoj uniji dok je 23,6% protiv, što potvrđuje stabilan trend u odnosu na istraživanje iz novembra/decembra prošle godine. Istraživanje pokazuje da bi, ukoliko bi sada bio raspisan referendum, čak 86,9% izašlih glasalo za članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji.

3. VIII 2021. – Generalni sekretarijat Vlade, u okviru projekta ME4EU, koji finansira Evropska unija, objavio je osmi broj časopisa o evropskoj integraciji Crne Gore „Eurokaz“.

26. IX 2021. – Povodom obilježavanja Evropskog dana jezika, Generalni sekretarijat Vlade je, u saradnji sa Kancelarijom za evropske integracije, a okviru projekta me4eu, realizovao video klip za društvene mreže o značaju multijezičnosti u Evropi.

27. IX 2021. – Povodom obilježavanja Evropskog dana jezika, Sektor za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU Generalnog sekretarijata Vlade, u okviru projekta

me4eu koji finansira EU, organizovao je nagradnu igru za srednjoškolce. U kvizu je učestvovalo više od 500 mladih, a troje najboljih je nagrađeno.

28. IX 2021. – na RTCG je počelo emitovanje emisije „EU za tebe“. Emisiju zajednički pripremaju Javni servis i Sektor za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU Generalnog sekretarijata Vlade, uz učešće članova pregovaračke strukture, civilnog sektora i diplomatskog kora. Emisija se emituje dva puta mjesečno.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu, Odbor za evropske integracije je održao dvije sjednice.

Odbor za evropske integracije je 15. VII 2021. održao šestu sjednicu, na kojoj je glasovima svih prisutnih poslanika podržan *28. kvartalni izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u EU, za period oktobar – decembar 2020*, te prihvaćen *13. i 14. polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u EU, za period januar – jun i jul – decembar 2020*. Na sjednici se razgovaralo i o primjeni nove metodologije proširenja na Crnu Goru, statusu formiranja pregovaračke strukture, te o planovima za intenziviranje procesa pristupanja Crne Gore EU. Takođe, bilo je riječi i o glavnim porukama sa Međuvladine političke konferencije održane 22. VI 2021.

Sedma sjednica Odbora za evropske integracije održana je 26. VII 2021. i na njoj su se članovi Odbora upoznali sa Izvještajem o sprovođenju Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2020 – 2022 za 2020. Takođe, Odbor je održao i konsultativno saslušanje glavne pregovaračice Crne Gore sa EU Zorke Kordić na temu „Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021 – 2023“. Na sjednici je istaknuta važnost praćenja ispunjenosti obaveza u zakonodavnom okviru sa aspekta usvojenih, a ne samo utvrđenih zakonskih akata. Naznačena je važnost potrebe da usvojeni zakoni budu usklađeni sa pravnom tekovinom EU, te da u tom kontekstu i predloge zakona koje podnosi Vlada i one koje predlažu poslanici treba da prati procjena usklađenosti sa evropskom pravnom tekovinom. Na sjednici je, između ostalog, zaključeno da bi Vlada trebalo da intenzivira napore na ispunjavanju plana definisanog PPCG-om i da stvori uslove za realizaciju obaveza u skladu sa definisanim rokovima. Konačno, na sjednici je istaknuta i potreba da Vlada i Skupština osmisle održive modele za koordinaciju procesa harmonizacije zakonodavstva.

U okviru parlamentarne diplomatije, u izvještajnom periodu su održana dva sastanka.

U okviru parlamentarne dimenzije slovenačkog predsjedavanja Savjetu EU, 19. VII 2021. održan je sastanak predsjedavajućih odborima za evropske poslove parlamenata država članica EU (COSAC), u formi video konferencije. Odbor za evropske integracije na sastanku je predstavljao predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović**. Na sastanku je razgovarano o značaju parlamenata kao centralnih institucija državnog sistema koje bi trebale biti najbliže građanima, o važnosti otpornosti EU i spremnosti za oporavak od

zdravstvene situacije izazvane pandemijom korona virusa, te o oporavku evropske ekonomije sa posebnim osvrtom na digitalnu i zelenu agendu i ostvarivanje napretka u oblasti klimatskih i energetskih zakona. Parlamentarci su razgovarali i o novoj strategiji sajber sigurnosti EU i direktivama u oblasti otpornosti kritičnih subjekata i sigurnosti mrežnih i informacionih sistema širom EU. Tokom sastanka, govornici su izrazili važnost podrške Zapadnom Balkanu na putu ka EU, a poseban akcenat je stavljen na ekonomski oporavak država regiona, jačanje regionalne otpornosti na polju sajber sigurnosti, zelenu agendu, jačanje vladavine prava, te poboljšanje perspektive za mlade.

U okviru posjete Crnoj Gori, **Štefan Holthof-Fertner**, ministar za savezne i evropske poslove savezne pokrajine Sjeverna Rajna – Vestfalija SR Njemačke, 15. IX 2021. je održao zajednički sastanak sa predstavnicima Odbora za evropske integracije i Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Skupštine Crne Gore. Odbor za evropske integracije na sastanku su predstavljali predsjednik Odbora **Branimir Gvozdenović** i članovi Odbora **Simonida Kordić, Daliborka Pejović i Fatmir Đeka**. Na sastanku je istaknuto da među političkim strankama koje su zastupljene u Skupštini postoji konsenzus oko cilja evropskih integracija Crne Gore. Naglašena je važnost jedinstva Evrope kao uslova od kojeg će zavistiti njena budućnost, a razgovarano je i o Konferenciji o budućnosti Evrope i mogućnosti da jedan od zaključaka Konferencije bude vezan za Zapadni Balkan i pregovore o pristupanju Uniji, o odnosima EU i Crne Gore u procesu evropskih integracija i dužini pregovora, kao i o mogućem uticaju predstojećih federalnih izbora u Njemačkoj na region.

3. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **27 predloga propisa, od čega je 18 zakona i 9 podzakonskih akata**.

Od ukupnog broja datih mišljenja u **trećem kvartalu 2021, 10 akata** sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega **8 zakona i 2 podzakonska akta**.

1.	Predlog zakona o standardizaciji ¹⁷	MER
2.	Predlog zakona o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina ¹⁸	MER
3.	Predlog zakona o kontroli izvoza robe dvostruke namjene ¹⁹	MER

¹⁷ Zakon je u skupštinskoj proceduri, sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

¹⁸ Predlog zakona je utvrđen sa izjavom i tabelom usklađenosti. Nalazi se u skupštinskoj proceduri, međutim po informacijama dostupnim na sajtu Skupštine, materijal sadrži izjavu, bez tabele usklađenosti.

¹⁹ Zakon je u skupštinskoj proceduri, sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

4.	Predlog zakona o računovodstvu ²⁰	MFS
5.	Predlog zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa ²¹	MKI
6.	Predlog zakona o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnji ugljovodonika u podmorju ²²	MKI
7.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oružju ²³	MUP
8.	Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji ²⁴	MZD
9.	Predlog uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu izračunavanja graničnih vrijednosti emisija koja koriste više vrsta goriva	MEP
10.	Predlog uredbe o izmjeni Uredbe o novoj hrani koja se može koristiti i stavljati na tržište	MPŠ

4. Instrument pretpristupne podrške - IPA

4.1. IPA II - 2014-2020

Tokom izvještajnog perioda, nastavljena je realizacija projekata u okviru programa IPA 2014, dok su svi projekti planirani godišnjim programom IPA 2015 uspješno realizovani. Dodatno, nastavljena je realizacija ugovorenih projekata iz programa IPA 2016, kao i sprovođenje započetih projekata, odnosno ugovaranje preostalih u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017. Kada su u pitanju programi IPA 2017 i IPA 218, intenzivno se radi na ugovaranju oba programa, s obzirom na to da je rok za ugovaranje kraj decembra 2021, odnosno kraj decembra 2022. U okviru programa IPA 2019 i IPA 2020, intenzivno se radi na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

Kada je u pitanju IPARD II, tokom III kvartala 2021, nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava projekata koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljene javne pozive za mjere 1 i 3. Ujedno je produžen rok za podnošenje zahtjeva u okviru prvog javnog poziva za dodjelu sredstava bespovratne podrške za *Mjeru 7 - Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja*, podmjera 7.1 - *Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma* Programa

²⁰ Zakon je u skupštinskoj proceduri, sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

²¹ Zakon je u skupštinskoj proceduri, sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

²² Kancelarija za evropske integracije je dala mišljenje na izjavu i tabelu usklađenosti ovog Predloga zakona.

²³ Zakon je u skupštinskoj proceduri, sadrži Izjavu i tabelu usklađenosti.

²⁴ Zakon je u skupštinskoj proceduri, sadrži izjavu i tabelu usklađenosti.

razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014–2020 do 30. IX 2021. Iznos raspoloživih sredstava podrške za ovaj poziv iznosi nešto više od 6 miliona eura.

4.2 IPA III – 2021–2027

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na programiranju IPA-e III i programa IPA 2021 i 2022. S tim u vezi, u skladu sa definisanim rokovima, Kancelarija za evropske integracije je 3. IX 2021. dostavila Delegaciji Evropske unije unaprijedene nacрте akcionih dokumenata za program IPA 2021. Dodatno, nastavljen je rad na izradi punih projektnih ideja za program IPA 2022, kao i na unapređivanju drugog nacрта Strateškog odgovora, sa rokom dostavljanja Evropskoj komisiji 16. XI 2021.

U skladu sa zaključkom Vlade od 8. VII 2021. koji se odnosi na obavezu da relevantna resorna ministarstva formiraju radne grupe za programiranje IPA III podrške i Kancelariji za evropske integracije dostave informaciju o njihovom sastavu, formirana je radna grupa za prozor III – Zelena agenda i održivo povezivanje, dok je uspostavljanje ostalih radnih grupa za IPA prozor I - Vladavina prava, temeljna prava i demokratija, prozor II - Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom, strateško komuniciranje i dobrosusjedski odnosi i prozor IV - Konkurentnost i inkluzivni rast, u toku.

Programi Višekorisničke Ipe

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na programiranju programa Višekorisničke IPA-e za 2021. i 2022. S tim u vezi, 29. IX 2021, online putem, održan je redovni koordinacioni sastanak Višekorisničke IPA-e, na kome je nastavljen konsultativni proces u vezi sa nacrtom programa IPA 2021 i 2022.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada je u pitanju Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO), povodom raspisanog XXVI poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije i produženog VI poziva za sufinansiranje investicija 8. VII 2021, u cilju konsultacija održan je koordinacioni sastanak predstavnika Kancelarija za evropske integracije sa potencijalnim korisnicima projekata u okviru ZIO.

Krajnji rok za dostavljanje projektnih aplikacija je bio 27. VIII 2021. U predviđenom roku dostavljeno je 6 projektnih aplikacija, 4 kroz poziv za pripremu projektne dokumentacije, odnosno 2 za sufinansiranje investicija. Projektne aplikacije su dostavljene od strane Ministarstva zdravlja (5) i Ministarstva kapitalnih investicija (1). U IV kvartalu 2021. očekuje se zvanična informacija Sekretarijata ZIO o podršci podnešenim projektnim aplikacijama.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za

članstvo. U finansijskoj perspektivi 2014-2020, Crna Gora učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde. Godišnji troškovi učešća u ovim programima uplaćivani su u skladu s dinamikom prispjeća obaveza i dobijenim zahtjevima za uplatu od strane Evropske komisije, a iz Instrumenta pretpristupne podrške se obezbjeđuju sredstva za refundaciju dijela troškova učešća. Tokom izvještajnog perioda nije bilo zahtjeva za uplatu troškova učešća i zahtjeva za njihovu refundaciju.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija, od 8 projekata, ukupne vrijednosti 3,2 miliona eura, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva u toku je sprovođenje jednog projekta, dok je sedam projekata uspješno završeno. Kada je riječ o Drugom pozivu, 7 odobrenih projekata ukupne vrijednosti 3,12 miliona eura je u fazi sprovođenja. Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 29. juna sa rokom za dostavljanje rezimea projektnih predloga do 13. IX 2021. Bespovratna sredstva koja su bila dostupna u okviru ovog Poziva iznose 4,9 miliona eura. U cilju podrške potencijalnim aplikantima 16. i 30. VII su organizovane informativne sesije koje su imale za cilj da učesnicima približe pravila Trećeg poziva. U cilju promocije Trećeg poziva, izrađena su 2 promotivna videa koja su emitovana u medijima i promovisani na društvenim mrežama. Pored toga, izrađena su i dva radio džingla koja su emitovana na radio stanicama sa nacionalnom frekvencijom. Pripremljeno je jedanaesto izdanje Biltena Unapređivanje saradnje, i nakon prevoda na crnogorski i albanski jezik, biće poslato zainteresovanim stranama. U okviru strateškog projekta realizovanog u okviru Ipe I „Izgradnja zajedničkog graničnog prelaza Zatrijebačka Cijevna – Grabon i rekonstrukcija postojećeg graničnog prelaza Božaj – Hani Hotit“, 3. avgusta svečano je otvoren zajednički granični prelaz, Zatrijebačka Cijevna – Grabon između Crne Gore i Republike Albanije.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora, trenutno se realizuje 12 projekata, sa ukupnom vrijednošću od 5,4 miliona eura, ugovorenih kroz Drugi poziv. Kada je riječ o Trećem pozivu, u toku je ocjenjivanje pristiglih projektnih predloga.

U okviru programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo, tokom izvještajnog perioda završen je postupak sprovođenja svih sedam projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva i nastavljen proces implementacije 6 projekata odobrenih u okviru Drugog poziva. Tokom jula, predstavnici kompanije Integration, angažovani od strane Evropske komisije, u okviru svoje ROM misije (Result Oriented Monitoring – praćenje usmjereno na rezultate), organizovali su niz online sastanaka s predstavnicima operativnih struktura i Zajedničkog

tehničkog sekretarijata. Početkom jula obavljena je monitoring posjeta projektu „CARES 2”, čija je implementacija otpočela 1. V 2021.

U okviru programa prekogranične saradnje Srbija - Crna Gora završeno je sprovođenje osam od devet ugovorenih projekata ukupne vrijednosti 2,2 miliona eura, koji su dio Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata. U okviru Drugog poziva za dostavljanje predloga projekata ugovoreno je devet projekata, ukupne vrijednosti 2,5 miliona eura, čija je realizacije u toku. Održan je jedan tehnički sastanak između operativnih struktura, kao i jedan sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje na kojem su usvojeni tematski prioriteti za Treći poziv za dostavljanje predloga projekata. U ovom kvartalu je održana jedna monitoring posjeta projektu iz Prvog poziva i pet monitoring posjeta projektima finansiranim iz Drugog poziva.

U svim bilateralnim prekograničnim programima nastavljene su aktivnosti na programiranju naredne faze IPA III Programa za period 2021-2027, nakon pristiglih komentara na drugi nacrt dokumenata početkom juna. U okviru ovog procesa, slijedeći komentare i preporuke Evropske komisije, pripremljen je treći nacrt programskih dokumenta i poslat sredinom jula Evropskoj komisiji na razmatranje i usvajanje.

U okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru, nastavljeno je sprovođenje 35 projekata koji su odobreni za finansiranje u okviru Drugog poziva, čija ukupna vrijednost iznosi oko 38 miliona eura. Crnogorski partneri učestvuju u 33 projekta, ukupne vrijednosti 35,24 miliona eura, u okviru kojih na raspolaganju imaju sredstava u iznosu od 10,11 miliona eura.

Tokom izvještajnog perioda, održana su dva sastanka Radne grupe za programiranje. Na sastanku održanom 19. VII 2021. izvršena je selekcija prioriternih i specifičnih ciljeva koji predstavljaju osnovu za novi Program saradnje 2021- 2027, dok su na sastanku od 27. IX 2021. razmatrani nacrti strateškog okvira i intervencijske logike.

Kada je riječ o trilateralnom Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru, projekti odobreni i ugovoreni u okviru Prvog poziva su završeni, dok se tematski projekti u najvećoj mjeri uspješno privode kraju. U okviru Drugog ciljanog poziva u kome su odobrena 32 projekta, crnogorski partneri učestvuju u 20 projekata, ukupne vrijednosti 11,91 milion eura, od čega je za crnogorske korisnike opredijeljeno 2,35 miliona eura. Implementacija projekata Drugog ciljanog poziva otpočela je krajem 2020.

Takođe, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Italija – Albanija – Crna Gora za 2021-2027. Održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje, 28. IX 2021, na kome su se razmatrala pitanja programskog budžeta i komunikacione strategije u okviru naredne finansijske perspektive, kao i plan za buduće strateške projekte. Takođe, 28. i 29. septembra, održan je sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje gdje je

predstavljen trenutni status Programa, predstavljeno stanje i rezultati procesa programiranja, predstavljen status potrošnje, kao i ideje za kapitalizaciju.

U okviru Dunavskog transnacionalnog programa nastavljeno je sprovođenje 7 projekata, odobrenih u okviru Drugog i Trećeg poziva, u kojima u svojstvu projektnih partnera učestvuju crnogorske institucije. Riječ je o projektima koji su posvećeni razvoju inovacija, održivom korišćenju nacionalne i kulturne baštine, obnavljanju ekoloških koridora i poboljšanju institucionalnih kapaciteta korisnika na području Dunavskog regiona. Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 813 hiljada eura.

U okviru Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION), nastavljena je implementacija 15 projekata odobrenih tokom Drugog i Trećeg poziva u kojima crnogorski partneri imaju budžet od oko 2,27 miliona eura. Projekti se sprovode u oblastima zaštite životne sredine, unapređenja sistema pomorskog saobraćaja i očuvanja prirodnog i kulturnog nasljeđa. Tokom ovog izvještajnog perioda inicirana je procedura usvajanja predloga za objavu četvrtog Poziva za dostavljanje projektnih predloga. Predviđeno je da bude restriktivnog karaktera, s idejom da se podrži promocija rezultata ostvarenih sprovođenjem projekata Prvog poziva. Korisnicima će za realizaciju projektnih aktivnosti opredijeljeno ukupno 5,6 miliona eura iz EU sredstava.

Takođe, tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju Jadransko-jonskog transnacionalnog programa za period 2021-2027. Održan je sastanak Radne grupe za programiranje na kome su razmatrana pitanja modaliteta tehničke podrške sprovođenju EU strategije za Jadransko-jonski region, kao i jedan neformalni sastanak predstavnika KEI i EK oko istog pitanja u septembru 2021.

U okviru Mediteranskog transnacionalnog programa (MED), ugovoreno je osam projekata Petog poziva za modularne projekte, usmjerenog na transfer i usmjeravanje rezultata užeg izbora završenih projekata Interreg MED programa. Projekti se odnose na unapređenje razvoja održivog i odgovornog obalnog i pomorskog turizma, kao i na povećanje transnacionalnih aktivnosti inovativnih klastera i mreža ključnih sektora na području teritorije MED-a. Ukupna vrijednost osam odobrenih projekata iznosi oko 3,1 miliona eura, od čega je za crnogorske partnere opredijeljeno 374 hiljade eura. U izvještajnom periodu, održan je jedan sastanak Radne grupe za programiranje.

U okviru proslave Evropskog dana saradnje, 24. IX 2021. je organizovan događaj pod nazivom „Rezultati i vrijednosti evropske saradnje - Prezentacija za ambasadore država članica EU u Crnoj Gori”, tokom koga su učesnici imali priliku da posjete katun i planinarske staze unaprijeđene u okviru prokograničnih projekata i dobiju informacije o projektima koji se sprovode na sjeveru Crne Gore.

4.3. Tvining i Tajeks

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata TAIEX, imajući u vidu da se realizacija događaja zbog COVID-19 krize sprovodi online, putem video linka.

4.4. Makroregionalne strategije

Tokom III kvartala 2021, Kancelarija za evropske integracije nastavila je sprovođenje aktivnosti koje su započete tokom ove godine, a u vezi sa koordinacijom i praćenjem dvije makroregionalne strategije Evropske unije u kojima Crna Gora učestvuje: Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR).

Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region

Kancelarija za evropske integracije nastavila je da koordinira i prati sprovođenje Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR). Takođe, tokom III kvartala nastavljeno je redovno sprovođenje strateškog projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“, a koji pruža podršku u među-sektorskom procesu sprovođenja EUSAIR-a.

Ovaj kvartalni period bio je od značaja za proces programiranja s obzirom da je u fokusu rada bilo praćenje inkorporiranja EUSAIR makro-regionalnih prioriteta i vodećih inicijativa (flagships) u najvažnija programska dokumenta za period 2021-2027. S tim u vezi, Kancelarija za evropske integracije održala je 29-30. VII 2021. EUSAIR finansijski dijalog kao i događaj za jačanje kapaciteta. Događaji su bili namijenjeni svim relevantnim stranama na nacionalnom nivou, a koje su prepoznate kao ključni sprovodioci EUSAIR-a. Tom prilikom dogovoreni su naredni koraci i aktivnosti, a čije sprovođenje se očekuje u IV kvartalu ove i tokom sljedeće godine.

Strategija Evropske unije za Dunavski region

Tokom izvještajnog perioda predstavnici Kancelarije za evropske integracije prisustvovali su 13. IX 2021. video sastanku nacionalnih koordinatora Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR). Na sastanku je bilo riječi o organizaciji Godišnjeg EUSDR foruma, koji će se održati 26. i 27. X 2021. u Bratislavi sa fokusom na klimatske promjene, vodoprivredu, inovacije i digitalizaciju.

29. IX 2021. usvojen je amandman Poslovnika o radu nacionalnih koordinatora koje se odnosi na razmjenu informacija i održavanja online sastanaka.

Takođe, u prethodnom kvartalu formirana je Radna grupa za osnivanje Dunavskog savjeta za mlade. Prvi, koordinacioni sastanak održan je 3. IX dok je 24. IX 2021. održan drugi sastanak. Na sastancima je naglašena potreba formiranja Savjeta i aktivnog uključivanja mladih iz Dunavskog regiona u Strategiju.